

REFERATI

DANAŠNJI SMJEROVI U MEDICINI RADA

Doc. dr. Jan Roubal — Praktický lékař br. 13. 1947.

Autor ukratko skicira razvoj i položaj medicine rada, kao grane medicinske znanosti, koja ima zadatak proučavati međusobno djelovanje čovjeka i rada. U medicini rada iskorišćuju se rezultati teoretske i praktične medicinske znanosti, tehničkih kao i društvenih nauka. Dok se je rad prije industrijalizacije obavljao individualno, medicina je rada bila nauka o patologiji rada t. j. proučavale su se bolesti zvanja, individualna diagnostika i terapija. K tomu se brzo pridružila higijena rada. Ta je dovela medicinu rada u tijesnu vezu sa tehničarom. Problemi, osobito sprečavanja poslovnih nesreća, rješavali su prvo tehnički, a tek kasnije se shvatio od kolike je važnosti proučavanje samog čovjeka, među inim i psihologija rada. Mnogo je doprinijela sprečavanju profesionalnih bolesti toksikologija rada. Racionalizacija rada dala je velik impuls fiziologiji rada, jer je tu trebalo proučavati utjecaje stalnog — tekućeg rada na čovjeka. Trebalo je ustanoviti optimalno radno opterećenje čovjeka, ne samo sa stanovišta energetskog nego i umora i živčanog naprezanja. S tim je u vezi i istraživanje sposobnosti (efekta) ljudskog rada.

Konkretna zadaća medicine rada danas su vrlo velike i autor iznaša nekoje, koje smatra aktuelnim.

1. Uvrštavanje čovjeka u rad prema njegovoj sposobnosti. Tu se ne radi o pregledima radnika kod kojih tražimo bolesti i osobito one, koje imaju vezu s radom. Ti pregledi su samo pomoć na slijedeću zadaću t. j. da se zaključie mišljenjem:

a) Da li je pregledani zdrav ili bolestan, te da li ima kakvu manu. Što treba učiniti u slučaju bolesti, da ih se riješi. Da li je privremeno ili trajno nesposoban.

b) Da li može vršiti dosadašnji rad ili rad koji je izučio, da li je nesposoban za rad.

c) Ako ima koju bolest ili manu, treba utvrditi za koje opterećenje u poslu nije sposoban i čega se ima čuvati.

Autor iznaša cijeli niz radova, koje bi trebalo izbjegavati u konkretnom pojedinom slučaju.

d) Uvjetna se radna sposobnost može često odstraniti ispravnim radnim odijelom, zaštitnim uređajima (naočarima, respiratorima, zaštitnim pregačama, cipelama), a u suradnji sa tehničarom uređenjem radnog mjesta i samog rada.

2. Treba olakšati rad i poboljšati organizaciju rada, da postane fiziološki optimalan i efektivan.

3. Rad i radnu sredinu treba učiniti što higijenskijom.

Kod pregleda radnika istražujemo promjene zdravstvenog stanja i uspoređujući ih sa stanjem rada i radnog mjesta ispitujemo, da li među njima postoji uzročna veza. Moramo biti vrlo kritični i promjene u čovjeku moraju odgovarati kojoj poznatoj definiciji bolesti zvanja.

Iz svakog liječničkog pregleda treba da slijede posljedice na radnom mjestu. Zato istražujemo higijensko stanje radnog mjesta pomoću fizikalnih, kemijskih i toksikoloških metoda.

4. Rezultati prednjih nastojanja dovode do poboljšanja optimalnog efekta rada (sposobnosti) radnika. Do tog rezultata možemo doći, ako isključimo štetne efekte. Često se teško odstranjuju, ako se nalaze u tijelu radnika. Vanjske smetnje uklanjamo otklanjanjem higijenskih nedostataka i organizacijom rada.

5. Odstranjenje ratnih šteta.

Autor iznaša problem uvrštenja u posao ljudi manje radne sposobnosti kao i žena, jer u ČSR postoji veliki nedostatak radne snage. To se može postići, ako se za te radnike rezerviraju stanovite vrste rada ili ako im omogućimo rad posebnom organizacijom i uređenjem rada.

F. M.

«ARHIV ZA MEDICINU RADA» izlazi četiri puta godišnje. Pretplata iznosi godišnje Din 140 za pretplatnike FNR Jugoslavije, a Din 200 za inozemne. U slobodnoj prodaji preko ovlaštenih knjižara stoji pojedini broj Din 40.—. Uredništvo i uprava nalaze se u Zagrebu, Mihanovićeve ulica 3, III. kat. Tisak Hrvatske seljačke tiskare u Zagrebu, Frankopanska ulica 12. — Rukopisi se ne vraćaju.